

RESILIENS ER
STRATEGI

LÆRING OG
INNOVATION

RESILIENS ER
SAMARBEJDE
PÅ TVÆRS

VEND
UDFORDRINGER
TIL FORDELE

TEKNIK & MILJØ

DEN RESILIENTE KOMMUNE

– miniguide til at arbejde med
bæredygtige forandringer

INTRO TIL BEGREBET DEN RESILIENTE KOMMUNE

Resiliens handler om at håndtere forandringer og fortsat udvikling. Kommune-styret er den unikke samlende enhed, der kan understøtte både modstandskraft og tilpasningsevne. Kommunerne evner i samarbejde med lokale, regionale og internationale parter, at vende kriser og forandringer, hvad enten det er finanskriser eller klimaændringer til nye muligheder for at udvikle bæredygtige velfærdssamfund – men det kræver omtanke og handling at gøre det.

I kommunerne er flere begyndt at arbejde med resiliens på forskelligvis, og dette arbejde forventes intensiveret i de kommende år bl.a. gennem KL understøttende aktiviteter. Der er pt. størst fokus på natur og miljødelen og via retningsberedskabet

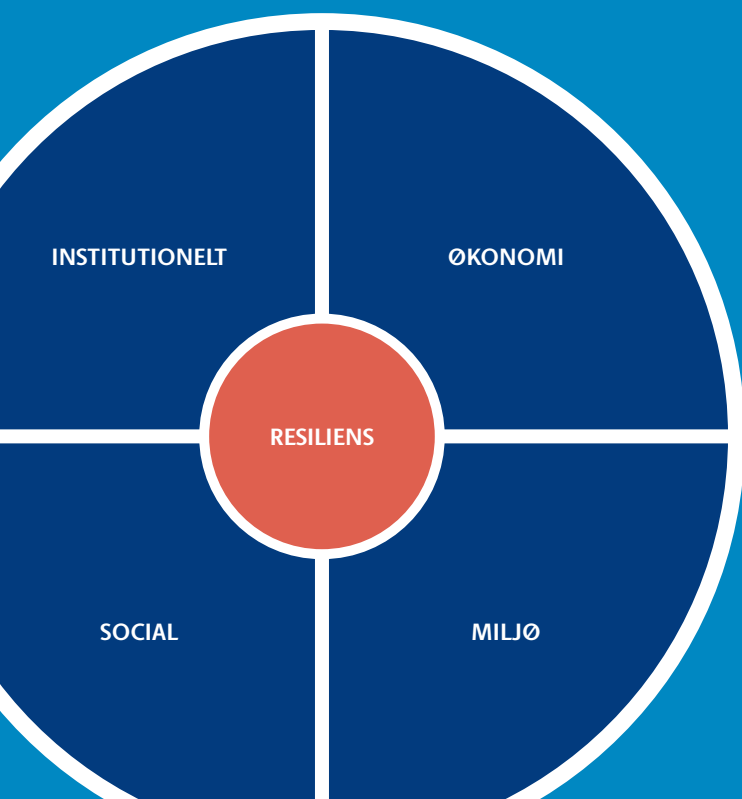
mht. resiliens, men også på andre områder som fx uddannelse og beskæftigelse er der aktiviteter. Resiliens er et begreb, der rammer ned i tidsånden, men det er komplekst og indeholder mange facetter, og det er derfor vigtigt at sætte det ind i en kommunal sammenhæng.

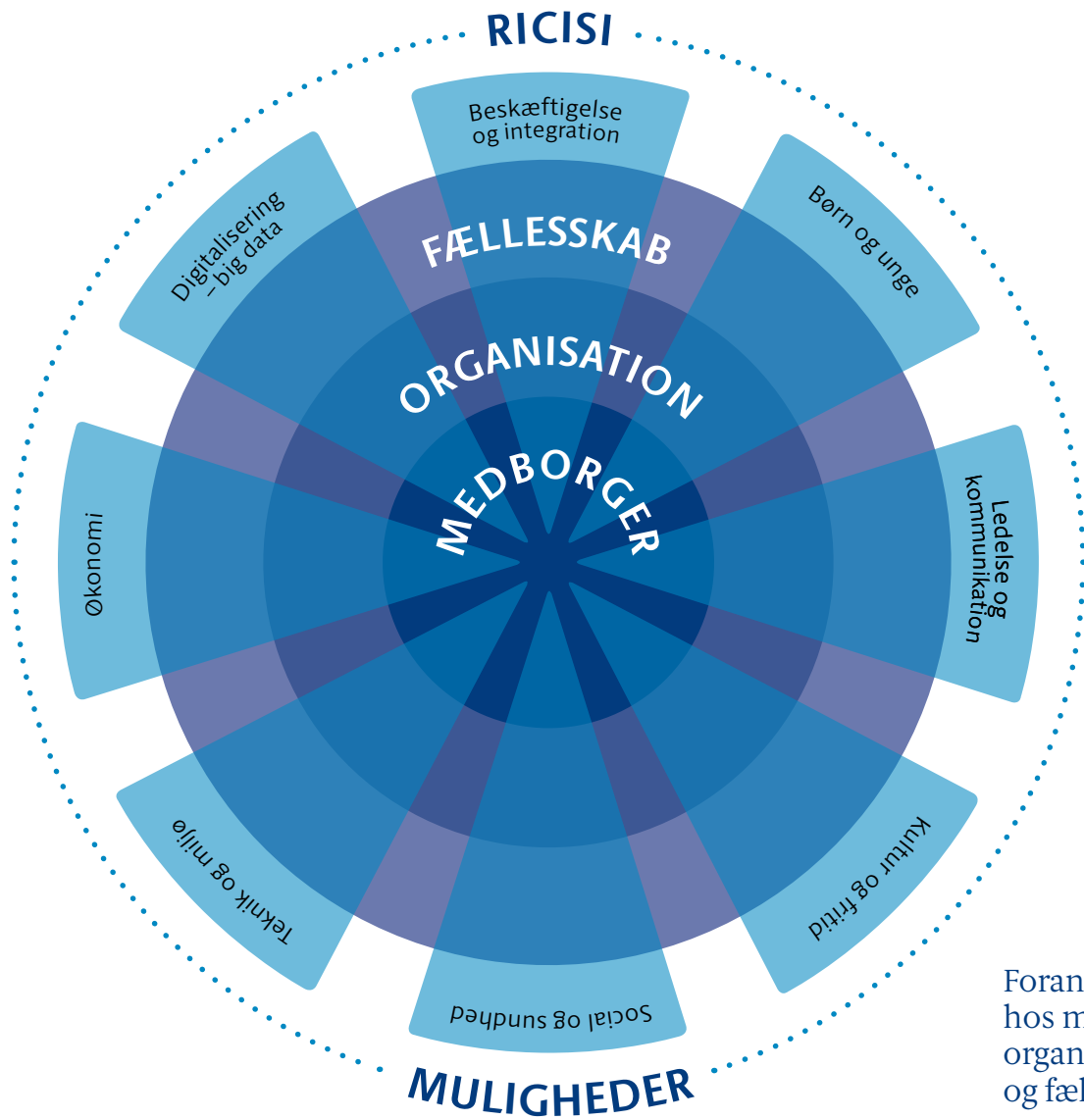
At arbejde med resiliens omfatter læring, mangfoldighed, deling af viden og frem for alt indsigt i at mennesker og natur er så tæt sammenkoblede, at de bør opfattes som et helt sammenvævet social-økologisk system.

Denne lille guide oplyser om kommunens muligheder for at arbejde strategisk med resiliens og bæredygtige forandringer.

“ Resiliens er kapaciteten af enkeltpersoner, samfund, institutioner, virksomheder og systemer til at overleve, tilpasse og vokse uanset, hvilke former for kroniske stressfaktorer og akutte chok de oplever ” 100 Resilient Cities ”

“ Resiliens er kapaciteten hos et system eller et individ til at håndtere forandringer og samtidig fortsætte med at udvikle sig ” Stockholm Resilience Centre ”

Forandringer hos medborgere, organisationer og fællesskaber

RESILIENS ER LANGSIGTEDE OG BÆREDYGTIGE LØSNINGER

Som samfund og kommuner står vi over for en række udfordringer og risici: Social kompleksitet (flygtninge, ulighed), klimaforandringer og -katastrofer, urbanisering og affolkning, kritisk infrastruktur, forsyningsikkerhed, post-industrialisering og meget mere. At løse disse trusler og risici kræver ikke kun her-og-nu løsninger men langsigtede løsninger, der bygger på samskabelse og nye effektive bæredygtige løsninger og forretningsmodeller. Resiliensbegrebet beskæftiger sig ikke kun med aktuelle trusler og risici, men omfatter yderligere, hvad vi proaktivt kan gøre for helt at undgå disse i fremtiden.

Resiliens er tværfagligt samarbejde og ansvar

Resiliens er samarbejde om løsninger, der favner tværfagligt for både by, land og vand. Vores udfordringer er ofte globale, men løsningerne lokale – der hvor vi er. Derfor er det relevant for kommunerne at arbejde med resiliensbegrebet. Tesen er, at hvis vi kan skabe nye forbindelser, kan vi skabe nye løsninger. Det gælder internt i kommunerne og i kommunernes samspil med borgere, virksomheder og øvrige aktører.

I figuren ses de forskellige forvaltningsgrene i kommunen og samspillet i mellem

dem – med risici og muligheder som kan komme i spil i arbejdet med resiliens. Figuren er lagdelt og skal forstås på den vis, at medborgeren på det individuelle plan spiller ind til det organisatoriske plan og fællesskabsniveauet og vice versa. Modellen kan bruges som forståelsesramme til at illustrere betydningen af sammenhængende og supplerende aktiviteter mellem alle aktører på tværs af niveauer.

“ Vi har brug for at fremme den mere langsigtede og bred-favnene dialog”

KEND DINE RISICI OG VEND DEM TIL MULIGHEDER

Ved at kortlægge kommunens udfordringer kan vi bedre beskytte og udvikle vores byer og landdistrikter og de værdier der ligger heri. Hermed bliver det også muligt at vurdere, hvor der er behov for forandringer, forbedringer eller omprioriteringer. Der sker hele tiden forandringer i vores trussels- og risikobilleder, hvilket stiller nye krav til omstillingsevne, fleksibilitet og koordination på tværs.

Der vil være forskellige udfordringer alt efter lokale forhold: Globalisering har medført en internationalisering af problemer – tænk bare på de aktuelle flygtninge, konflikter og sygdomme etc. som kan påvirke lokale forhold i kommunen. Men også den teknologiske udvikling med øget specialisering og brug af it, data og kommunikationssystemer i samfundet indebærer en øget afhængighed mellem forskellige sektorer og aktører.

I den resiliente praksis vender vi udfordringer til muligheder – hvad skal være ”next practice”, når vi skal finde svar på at udvikle nye helhedsorienterede og tværfaglige løsninger, hvad enten det handler om uddannelse, bæredygtig vækst, sociale og demografiske forandringer eller klimatilpasning.

Hvilke angrebsvinkler, strategier og metoder skal bringes i spil til morgendagens udfordringer og forandringer? Hvordan sætter kommunen ressourcer i spil sammen med andre?

Resiliens og bæredygtig velfærd skal skabes sammen med borgere, organisationer og virksomheder m.m. Det er et fælles ansvar at finde nye løsninger. Kommunen er i dag både myndighed og leverandør af servicefunktioner, men kommunen kan også i høj grad understøtte og facilitere netværk.

VEJLES RESILIENSSTRATEGI EN INVITATION TIL SAMARBEJDE

Jonas Kroustrup - Chief Resilience Officer Vejle kommune

Vejle Kommune har lanceret den første resiliensstrategi i Europa. Vejle er som den første og eneste by i Norden optaget i Rockefeller Foundations internationale bynetværk 100 Resilient Cities, hvor kommunen samarbejder med byer som Rio de Janeiro, Rotterdam, Rom, New Orleans og New York om at udvikle byers tilpasnings-evne over for fremtidens udfordringer.

Det handler både om følgerne af klimaforandringer og indsatser rettet mod potentielle sociale og økonomiske kriser. Målet med det internationale samarbejde er at skabe mere livskraftige, robuste og fremsynede byer.

Medlemskabet af 100 Resilient Cities betyder en fantastisk mulighed for at samarbejde med en lang række internationale aktører om at ruste Vejle til fremtiden. Gennem det seneste halvandet år har kommunen haft fokus på at identificere udfordringer og muligheder for at udvikle et samfund, der er endnu bedre at leve i for alle borgere. Samtidig vil samarbejdet føre til spændende eksportmuligheder for virksomheder i både Vejle og Danmark.

Med resiliensstrategien sætter kommunen fokus på fire centrale udviklingsområder for det moderne velfærdssamfund:

Den Samskabende By: Skabes gennem produktive offentlige-private partnerskaber.

Klima Resiliens: Klimaforandringer bruges som drivkraft for at udvikle byen.

Social Resiliens: Den sociale og økonomiske sammenhængskraft skal øges og vil skabe det bedste afsæt for de kommende generationer.

Smart City: Udnytte de digitale teknologier og skabe en ressourceeffektiv, lærende og oplevelsesrig by

Inden for hvert område har kommunen identificeret en række konkrete indsatser, som kommunen i de kommende år vil arbejde på at realisere – og meget gerne i samarbejde med eksisterende lokale, regionale og internationale partnere.

I Danmark er vi privilegerede og har et godt udgangspunkt for at udvikle vores velfærdssamfund. Men det er vigtigt, at vi fortsætter udviklingen og deler vores erfaringer med hinanden, så vi sammen kan udvikle fremtidens sammenhængende, robuste og bæredygtige velfærdssamfund.

Vejle søger at gøre udfordringer til muligheder. Ambition er at blive en innovativ foregangskommune, der demonstrerer, hvordan små byer kan løse store problemer og vise stor ansvarlighed.

Kommunen vil udvikle resiliens, der hvor livet udspiller sig. Vejle fokuserer på at udvikle samarbejdet i det lokale demokrati på både lokalt og kommunalt plan.

Læs hele resiliens strategien: www.resilient.vejle.dk

RESILIENS SOM MENNESKELIG OG ORGANISATORISK SPÆNDSTIGHED

Steen Hildebrandt, Ph.D., Professor og adjungeret professor

Forandringer hører til dagens orden og uorden. Det er der intet nyt i. Mange ledere og organisationer har i en del år været optaget af at lede gennemførelsen af ønskede forandringer. Vi taler bl.a. om planlagt forandring, forandringsledelse mm. Det véd vi en del om, men alligevel går det ofte ikke særlig godt med at implementere ønskede forandringer. Ja, ofte går det slet ikke. Statistikker viser, at mange forandringsprojekter ikke bliver til noget i den virkelige verden. Noget andet er, at vi tilsyneladende nu er i en tid, hvor mange organisationer oplever flere og flere ikke ønskede forandringer, dvs. forandringer, der kommer udefra, ofte som forstyrrelser eller i værste fald som katastrofer. Hvordan forholder man sig til sådanne forstyrrelser og udefra kommende krav om ændringer og tilpasninger? Hvordan kan og skal man håndtere sådanne udefra kommende forstyrrelser, og i hvilket omfang og på hvilke måder kan man forberede sig selv og sin organisation på, at sådanne forstyrrelser vil komme? Det er sådanne spørgsmål, der i vor tid behandles under overskriften Resiliens. Vi taler om den resiliente – eller robuste - organisation. Og vi taler også om det resiliente eller robuste menneske. Det

er vigtigt at forsøge at forholde sig til dette, både når talen er om resiliens i forhold til det enkelte menneske og i forhold til den enkelte organisation.

Spørgsmålet er, hvad den enkelte leder og organisation kan gøre med hensyn fx til beredskab, organisationsstruktur, rekruttering og kompetenceudvikling, lederudvikling, bygninger, partnerskaber, samarbejde mm. Stockholm Resilience Center har udviklet syv principper for opbygning af resiliente organisationer, og disse syv principper kan være en vigtig inspiration og vejledning, når det handler om opbygning og vedligeholdelse af resiliente kommunale organisationer.

7 PRINCIPPER FOR RESILIENS

De 7 principper er baseret på: Resiliens i praktiken, Stockholm Resilience Centre, Stockholm University i en fordansket og komprimeret form.

01 / BEVAR MANG- FOLDIGHED OG REDUNDANS

I et social-økologisk system bidrager forskellige arter, landskabstyper, videnssystemer, kulturelle grupper, institutioner og organisationer med forskellige muligheder for at kunne reagere på forandringer og håndtere usikre og uforudsete hændelser.

CASE Storskala fiskeri i Østersøen, har givet et (økonomisk) effektivt fiskeri, men har samtidig gjort fiskeriet mere sårbart over for forandringer som ændringer i økosystemet eller efterspørgslen på markedet.

Resiliens i Østersøen kan øges ved at genoplive den biologiske mangfoldighed, gendanne fiskebestandene og genoprette vandkvaliteten ved at reducere næringsstoffer og forurenede stoffer, som strømmer ud i havet.

Mangfoldighed i fiskebestanden er således vigtigt, da det øger redundansen og sikkerheden i systemet og dermed også fiskernes langsigtede muligheder for fortsat fiskeri i Østersøen.

“ Det er ligegyldig hvornår du lukker op for fjernsynet, så er der oversvømmelse et eller andet sted. Jeg er selv landmand, men jeg siger det alligevel – Vi har været for hårde ved Danmark. Vi har inddraget nogle arealer i vores dyrkning, som aldrig nogensinde skulle have været inddraget”

02 / AT STYRE SAMMENKOBLEDE SYSTEMER: KONNEKTIVITET

Konnektivitet kan være både godt og skidt. Meget sammenkoblede systemer kan reetablere sig og komme tilbage til en ligevægt hurtigt, men hvis systemerne er alt for tæt forbundne, kan man risikere, at der kan komme ubalance i hele systemet, så alle dele påvirkes.

CASE En af de største trusler mod biologisk mangfoldighed er fragmentering af landskaber. I forvaltning af natur og landskaber er det ikke nok at se på naturområder hver for sig eller isoleret set inden for kommunegrænsen. Naturområder skal ses som dele af et samlet økosystem – som et netværk, hvor naturområder, og individer og forskellige bestanddele spiller sammen.

03 / AT HÅNDTERE DE LANGSOMT FORANDERLIGE TILSTANDE OG TILBAGEKOBLINGSMEKANISMER

I en hurtigt foranderlig verden skal vi kunne håndtere ændringer for at opretholde de socialøkologiske systemer, der er vigtige for vores samfund. Hvis disse systemer overgår til en anden og måske uuhensigtsmæssig tilstand, kan det være svært at reetablere systemerne, og det kan have betydelige omkostninger.

CASE Furesøen i Furesø Kommune er en del af et stort bynært naturområde. I starten af 1900 tallet en af Nordeuropas fineste søer med et rigt dyre- og planteliv.

Men kvaliteten af vandet er koblet til langsomt foranderlige variable, hvor spildevand, med bl.a. næringsstoffer, over en lang årrække blev ledt direkte ud i søen. Først meget sent, erkendte man konsekvensen for søen med en tilbagevendende opblomstring af alger, som har gjort vandet grønt og grumset og efterladt søbunden øde på grund af iltmangel. Der blev i 2003 igangsat en naturgenopretning, som skal genskabe en ren og artsrig sø og den indsats pågår stadig.

“ Vi skal have frihed til at finde nogle lokale løsninger, som er tilpasset den enkelte kommune ”

04 / FREM FORSTÅElsen AF KOMPLEKSE TILPASNINGSDYGTIGE SYSTEMER

Der er et stadig større fokus på at forstå de komplekse samspil og dynamikker, der er mellem aktører og økosystemer. Begrebet økosystemtjenester handler om at fremhæve den værdi, som naturen og velfungerende økosystemer har for os. Systemtænkning kan fremmes, udvikles og tilpasses på forskellige måder. Det er en indirekte metode til at forstærke resiliensen i et system. At erkende at social-økologiske systemer udgør en kompleks og uforudsigelig sammenvævning af forbindelser og afhængigheder er det første skridt mod forvaltning der fremmer resiliens.

Kommunen kan med fordel arbejde med en struktureret proces med scenarieplanlægning af alternative udviklingsveje – hvor skal vi hen? Kommunen kan kritisk undersøge de sårbarheder, trusler og ikke-lineære relationer, den står over for. De Institutionelle strukturer med traditionelle forvaltningsgrene kan tilpasses og omstruktureres mod en mere integreret og samordnet forvaltning. Det handler om at identificere, hvad der forhindrer kognitiv forandring – fremtidens ledere og medarbejdere skal have skærpede kompetencer.

“ Sammenhængen mellem by og land skal ikke gøres til en konfliktzone ”

CASE Forbruget af fødevarer er med til at bestemme, hvordan landbruget ser ud. Et konkret eksempel på at styrke forbindelsen mellem land og byer er madfællesskabet mellem Lejre, Bornholm og København, der handler om at skabe bæredygtige fødevarer-systemer og 200 nye arbejdspladser. Kommunerne ønsker at bryde med den nuværende fødevarertradition og den måde vi handler på. Lejre vil gøre jorden økologisk, Bornholm vil en grøn ø med et nytænkt landbrug, København vil økologi og madkvalitet. Tanken er enkel: i byen køber vi bare i de kommunale køkkener mere end 7.000 tons fødevarer – på landet i de to kommuner har de 48.000 ha, der rigeligt kan dække den kommunale efterspørgsel.

05 / VI SKAL STIMULERE LÆRING

Læring og eksperimenter gennem tilpasset og samarbejdsbaseret forvaltning er en vigtig mekanisme til at opbygge modstandskraft i social-økologiske systemer. Princippet sikrer, at begge former for viden og forskellige kilder til viden værdisættes og tages med når løsninger udvikles.

Væsentlige retningslinjer er:

- Støt langsigtet overvågning af miljø og natur, som tager hensyn til både sociale og miljømæssige aspekter
- Muliggør interaktion som åbner op for engagement mellem deltagerne
- Engager og involver en bred kreds af deltagere
- Etabler en passende social kontekst for vidensdeling
- Sikre tilstrækkeligt med ressourcer til fælles læring
- Muliggør at mennesker kan knytte nye kontakter og skabe og understøtte netværk

Foto: Jeanne Lind Christiansen

CASE Frivillige i friluftslivet – et praktisk eksempel fra Holbæk Kommune. En vigtig del af friluftslivet er adgangen til naturen. Det har stor betydning for sundhed, trivsel – og lysten til at bosætte sig i et givent område, kan være styret af, at der er en rekreativ infrastruktur i form af stier.

Men stier skal vedligeholdes, ellers forsvinder de - i værste fald. Efter opgave – og strukturreformen oplevede borgerne og kommunen at vedligeholdelsen af stier ikke var som før. Der var klager over tilgroede stier. Nogle af klagerne blev til frivillige, men de frivillige manglede udstyr til vedligeholdelse. Kommunen havde en dialog med Friluftsrådet, der førte til Grejtrailereren – en mobil udstyrsbase med kvalitetsudstyr til grøn pleje – den første af sin art i Danmark. Grejtrailereren må bruges på områder, hvor der er offentlig adgang og anvendes af frivillige – typisk stier, natur, grønne områder og fortidsminder. Kommunen administrerer ordningen og står for service og brændstof. Det er gratis for de frivillige at bruge Grejtrailereren. For at låne Grejtrailereren skal man på kursus i 3 timer.

Her kan du læse mere om Grejtrailereren:
<http://holbaek.dk/politik/holbaek-i-faellesskab/faellesskab/frivillighed/kommunale-projekter/teknik-og-miljoe/grejtrailer/>

07 / DYRK ALLIANCER – FREM DE POLYCENTRISKE STYREFORMER

Vi har et polycentrisk samfund. Det vil sige at flere styrende organer spiller sammen om at skabe og opretholde regler inden for en specifik beslutningsproces eller sted. Dette anses for at være en af de bedste måder til at opnå kollektive indsatser ift. forandringer og uønskede kritiske hændelser.

Vi ser en tendens til at beslutningsprocesserne bliver flyttet alle mulige steder hen i vores samfund. Der sker nye samspil mellem civilsamfund, det private erhvervsliv og den offentlige sektor, som får stadig større opmærksomhed. Vi kan opnå mere sammen.

Derfor vælger flere offentlige organisationer at indgå alliancer med det private erhvervsliv og borgere eller organisationerne går sammen for at opnå et fælles mål.

“ Vi havde et møde om samskabelse med borgerne, hvor vi snakkede om at det handler om at være en god vært. Det er ressourcekrævende big time, men det er det hele værd på den længe bane”

CASE I Skanderborg Kommune arbejder de med konceptet ”Kommune 3.0”. Det handler om fremtidens kommune – et fællesskab, hvor man får mulighed for at sætte sine ressourcer i spil sammen med andre. I dag er velfærd noget, vi skaber sammen - det er et fælles ansvar siger de i Skanderborg. Kommunen er stadig en myndighed og en servicefunktion, men Skanderborg kommune har lagt et lag mere på, hvor kommunen i høj grad er et netværk, hvor aktørerne spiller hinanden gode ved at sætte deres ressourcer i spil sammen med andre.

06 / SAMSKABELSE

En bred og velfungerende samskabelse kan bygge på tillid og skabe en fælles forståelse for de der deltager. Deltagelse gennem aktiv engagement af alle berørte parter betragtes afgørende for at opbygge den social-økologiske modstandskraft.

Retningslinjer for effektiv samskabelse:

- Tydeliggør mål og forventninger
- Involver de rigtige aktører
- Find de inspirerende og motiverende ledere som kan mobilisere arbejdet
- Sikre ressourcer til kapacitetsopbygning
- Adresser magtspørgsmål og potentielle konflikter
- Sikre tilstrækkelige ressourcer til det effektivt samarbejde

Kommunerne samarbejder med mange forskellige eksterne aktører. Samskabelse giver bedre velfærd, bedre lokalsamfund og større livskvalitet for den enkelte.

I 2014 lancerede KL oplægget ”Velfærdsalliancer – sammen er vi bedst”. Målet var at få landets kommunalbestyrelser til at sætte samskabelse på dagsordenen og i

højere grad åbne op for og gå i dialog med aktørerne i lokalområdet, som kan bidrage til udviklingen af nye velfærdsløsninger. Når man går sammen med lokalsamfundet og andre aktører om at løse en opgave, bidrager alle parter med hver deres unikke kompetencer. Det er samskabelse og betyder, at summen af indsatsen bliver større end det, de enkelte parter hver især bringer med sig. Det giver bedre velfærd, bedre lokalsamfund og større livskvalitet for den enkelte.

CASE Lejre Kommune er den første danske kommune, der iværksætter en gennemgribende indsats for at indføre økologi ud i alle kroge. Målet er at gøre Lejre til en attraktiv kommune at bo i, at producere sunde fødevarer og at beskytte natur, klima og drikkevand. Desuden er målet at inspirere andre kommuner til at gå samme vej. Kommunalbestyrelsen har fx afsat en million kroner, som borgere og foreninger kan søge midler fra til at gennemføre ideer, der skaber nye fællesskaber og gavner lokalsamfundene. Det har blandt andet ført til et æblemøsteri, hvor alle interesserede kan komme forbi og få deres æbler omdannet til gylden most, og en økologisk frugtlund, der fungerer både som et arbejdsfællesskab og som et grønt friluftsområde for naturglade borgere.

KORTFATTET OPSAMLING FRA DET STRATEGISKE MØDE

“ Det er vigtigt at vi ikke alle løber i samme retning. Vi skal vælge nogle forskellige løsninger, så vi spreder risikoen ud på den palette af aktiviteter vi skal gøre for at være resiliente. Ellers risikere vi at lægge alle æggene i en skål”

Perspektiver: Kortsigtet overfor langsigtet

Det kortsigtede perspektiv vinder oftest over det langsigtede, da den kommunale virkelighed tit er genstand for et krav om levering her og nu. Det langsigtede perspektiv er ofte en udfordring, da det ikke giver resultater hurtigt i forhold til den økonomiske (besparelser, omprioriteringer og lignende) eller politiske (omgivelsesforventninger til hurtige resultater og/eller en forestående valgkamps fokus på resultater og effektivitet) dag til dag realitet.

Kapacitetsplanlægning over for kapacitetsberedskab

Vi lever i en tid med konstante forandringer. Derfor udfordres den klassiske kapacitetsplanlægnings tænkning løbende af begivenheder (interne såvel som eksterne) som sætter planlægningen på prøve. Eksempler på udfordringer i kommunerne:

- Reagere hurtigt i forhold til stigende mængder vand der ikke kender grænser (skybrud, oversvømmelser og lignende),

- Ubalance i demografi, den sociale balance, flygtninge og andre lignende begivenheder, som en kommune har svært ved at planlægge sig ud af på traditionel vis.

Med andre ord, synes der at være et stigende behov for ikke blot at tænke i kapacitetsplanlægningen med byens og landets omdannelse men også i kapacitetsberedskab.

Borgerinddragelse

Midt i alt dette optræder også en demokratisk udfordring, hvordan involveres borgerne, eller hvordan kan borgerne involvere kommunen. Kravet om udvikling der sker som en samskabelse med borgerne er stigende, men er også meget svær og udfordrende. Deltagerne identificerede en stigende udfordring med borgerinddragelse på moderne vis, som udfordres af, at de traditionelle og velkendte værktøjer som høringer, borgermøder og lignende ikke længere har den tilsligtede effekt.

Relationer

Der er i stigende grad opmærksomhed på, at kompleksiteten i kommunerne ikke længere kan håndteres inden for de eksisterende rammer og organisationsformer. Der er med andre ord behov for, at der tænkes i nye og anderledes relationer på tværs internt i forvaltningerne, mellem forvaltningerne, mellem kommuner, regioner og stat og mellem offentlige og private, frivillige og civilsamfund. Hvad er de nye krav og forventninger til den politiske ledelse og den administrative ledelse for at gå foran i at etablere de nye relationer, som skal være med til at skabe fremtidens langsigtede løsninger?

Opmærksomhedspunkter

By og land har historisk set været hinandens forudsætninger. Det blev påpeget, at det er nødvendigt, at have opmærksomhed på sammenhængen mellem by og land i moderne planlægning og udvikling. Eksempler på, hvor man arbejder med sådanne relationer kunne være Sønderborg og Lejre kommuner.

Mangfoldighed og frihed

Danmark har 98 forskellige kommuner, som godt nok formelt set, skal løse de samme opgaver, men som også udtrykker store forskelle i befolkning, erhverv, ressourcer, kultur og lignende. Resiliens og kommunestyre har det til fælles, at der ikke findes en model, som alle kan passe. Dyrk derfor mangfoldigheden og giv friheden til forskellige løsninger.

“ Hvis vi ikke går til yderlighederne, er der ingen grund til at gå”

Asger Jorn

RESILIENT BEREDSKAB

SMART CITIES

F.EKS. DIGITALE
TEKNOLOGIER
DER HJÆLPER
MED AT AUTOMATISERE
& FORUDSE.

KLIMA RESILIENS

F.EKS. GØRE SKY-
BRUDSVANDET TIL
ET AKTIV FOR UR-
BÅN OG SOCIAL
KAPITAL.

SOCIAL RESILIENS

F.EKS. MODERNE BYRUM
DER INVITERER TIL
SOCIAL INTERAKTION.

SÅMSKABENDE BY

F.EKS. SÅMÅRBEJ-
DER MELLEM KOMMUNE
VIRKSOMHEDER &
BØRGERE.

“
HVIS VI
IKKE GÅR
TIL YDERLIG-
HEDER
ER DER INGEN
GRUND TIL AT GÅ!
”

- ROSER DØN

“RESILIENS
ER IKKE ET
QUICK
FIX”

HVIS LIVET
GIR DIG STYRT-
REGN ...

...SÅ
BYG
EN VOLD-
GRÅV &
FLYDENDE
GRÆS-
PLÆNER!

I DEN RESILIENTE KOMMUNE VENDTE VI UDFORDRING TIL MULIGHED...

KL

TEKNIK & MILJØ 16

DE NÆSTE SKRIDT

KL planlægger at afholde to arrangementer efter sommer, der bl.a. bygger videre på de input der fremkom på det strategiske møde om den resiliente kommune på TEKNIK & MILJØ '16 i Aalborg. Følg med på www.kl.dk/resiliens

En af overvejelserne er at etablere et nationalt partnerskab for interesserede kommuner om resiliens - hvis du allerede nu tænker at det lyder interessant og har ideer hertil, kan du kontakte:

Anders Christiansen,
Chefkonsulent,
Teknik og Miljø, KL
Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København
Direkte: +45 3370 3411
Mail: ACH@kl.dk

“ Vi har nogle fælles udfordringer, som ingen kan løse alene, hverken i forvaltningen, kommunen eller regionen. Vi er nødt til at fremme samarbejdsevnen, og acceptere at vi ikke rammer 100 % rigtigt første gang, men at vi skal tænke mere langsigtet”

Find mere viden:

- Vejles resiliensstrategi: <http://www.resilient.vejle.dk/>
- www.stockholdresilience.su.se
- Skanderborg kommune 3.0. <https://www.skanderborg.dk/Om-os/Om-kommunen/Kommunen-3-0.aspx>
- Lejre – den økologiske kommune: <http://denoekologiskekommune.lejre.dk/oekologi-ud-i-alle-kroge/lejre-den-oekologiske-kommune>

KL
Weidekampsgade 10
2300 København S
Tlf. 3370 3370